Dialogů svatého Řehoře Velikého. Není to životopis v klasickém smyslu. Snaží se v ní podle dobových měřítek ilustrovat pomocí příkladu konkrétního člověka – svatého Benedikta – výstup na vrcholky kontemplace, který může uskutečnit ten, kdo se odevzdá Bohu. Podává nám tedy vzor lidského života jakožto výstupu na vrchol dokonalosti. Svatý Řehoř Veliký v této knize Dialogů také vypráví o mnoha zázracích, které tento světec vykonal, ale ani tehdy nechce jen vyprávět o nějakých podivnostech, ale dokázat, jak Bůh, který varuje, pomáhá i trestá, zasahuje do konkrétních situací lidského života. Chce ukázat, že Bůh není vzdálenou hypotézou kladenou do počátku světa, ale je přítomen v životě člověka, každého člověka.
Tuto perspektivu jeho „životopisce“ lze chápat také v obecném kontextu jeho doby: na přelomu V. a VI. století byl svět zmítán děsivou krizí hodnot a institucí, zapříčiněnou pádem Římské říše, invazí nových národů a úpadkem mravů. Řehoř chtěl prezentací svatého Benedikta jakožto „zářivé hvězdy“ ukázat v této úděsné situaci, právě v tomto městě Řím, východisko z „temné noci dějin“ (srov. Jan Pavel II., *Insegnamenti*, II/1, 1979, str.1158). Světcovo dílo, zvláště jeho *Řehole*, se skutečně ukázalo nositelem autentického duchovního kvasu, který během staletí a v rozsahu daleko přesahujícím jeho vlast a jeho dobu proměnil tvář Evropy a po pádu politického celku vytvořeného římskou říší vzbudil novou duchovní a kulturní jednotu, založenou na křesťanské víře, sdílené národy tohoto kontinentu. Právě tak vznikla realita, kterou nazýváme „Evropa“.

ZÁVĚREČNÁ MODLITBA
Bože, tys povolal svatého opata Benedikta, aby jako veliký učitel duchovního života ukazoval cestu těm, kdo se zasvětili tvé službě; prosíme tě, uč i nás, abychom ničemu nedávali přednost před láskou k tobě a velkodušně kráčeli po cestě tvých přikázání. Skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha Svatého žije a kraluje po všechny věky věků.

11. 7. Slavnost sv. Benedikta, opata, patrona Evropy

Narodil se kolem roku 480 v Nursii (Norcia) ve středoitalské Umbrii. Po studiích v Římě odešel do hor, žil jako poustevník v jeskyni poblíž Subiaka a založil v okolí dvanáct malých klášterů. Po třech letech přesídlil se skupinou mnichů na Monte Cassino (529), založil tam klášter a sepsal řeholní pravidla. Jeho Řehole se stala základem západního mnišství. Zemřel 21. března 547 na Monte Cassinu. Dnešní den slavili benediktini už od 8. století jako výročí přenesení jeho ostatků. Papež Pavel VI. ho 24. října 1964 prohlásil za patrona Evropy.

1. čtení

Z knihy Sirachovcovy Sir 45, 1-6

Byl milován Bohem i lidmi

(Z Jakuba) dal Bůh vzejít Mojžíšovi, zbožnému muži, který našel přízeň v očích všech lidí a byl drahý Bohu i lidem - požehnaná buď památka na něj! Poctil ho slávou, kterou mají svatí a udělal ho mocným na postrach nepřátelům. Na jeho slova způsobil divy, před králem ho podporoval, pro svůj lid mu dal přikázání a ukázal mu svou slávu. Posvětil ho pro jeho věrnost a oddanost a vyvolil ho ze všech lidí. Dal mu slyšet svůj hlas a uvedl ho do oblaku. Tváří v tvář mu dal přikázání, moudrý zákon života, aby naučil Jakuba smlouvě, Izraele svým ustanovením.

Zpěv po 1. čtení Sir 3, 1-2; Žl 33, 12

Slyšte, děti, o právech otce, a jednejte tak, abyste došly spásy.
* Neboť Pán chtěl, aby otec byl od dětí ctěn.
V. Pojďte, synové, a poslyšte mě, naučím vás bát se Pána.
* Neboť Pán chtěl …

2. čtení

Z Druhé knihy Dialogů od svatého Řehoře Velikého, papeže
(Dialogy II, kap. 3)

Zůstával sám u sebe pod pohledem Nejvyššího svědka

Nedaleko Benediktovy jeskyně byl klášter[1], jehož opat zemřel. Všichni mniši z kláštera přišli ke ctihodnému Benediktovi a snažně ho prosili, aby se stal jejich představeným. Benedikt se dlouho bránil a tvrdil mnichům, že se jeho způsob života nedá sladit s jejich způsobem. Nakonec však, přemožen prosbami, přivolil. Když však jako opat dbal v klášteře na přesné zachovávání řehole a nedovoloval nikomu, aby se – jako tomu bývalo dříve – odchyloval špatnými skutky napravo či nalevo od předepsané cesty, začali si popuzení mniši naříkat, že si ho vyžádali za představeného. Jejich zvrácenost byla tak veliká, že je uráželo i to, že správně zachovával pravidla. Když zjistili, že zakázané věci jim nepovoluje a že by jen s bolestí opustili své staré zvyky a bylo by pro ně tvrdé nutit starou mysl přijmout novou kázeň... hledali někteří z nich způsob, jak by ho zavraždili. Po vzájemné poradě mu přimíchali do vína jed. Když byla skleněná číše s otráveným nápojem podle klášterního obyčeje přinesena u stolu k opatovi, aby ji požehnal, vztáhl Benedikt ruku a učinil nad ní znamení kříže. Po tomto znamení číše praskla, jakoby místo kříže hodil na tuto smrtonosnou nádobu kámen. Boží muž poznal ihned, že to byl nápoj smrti, a proto že nemohl snést znamení života. A tak hned povstal a s pokojnou tváří a klidným srdcem oslovil shromážděné bratry: „Ať se nad vámi, bratři, slituje všemohoucí Bůh. Proč jste mi to chtěli učinit? Nepředpovídal jsem snad, že se moje a vaše mravy k sobě vůbec nehodí? Jděte tedy a vyhledejte si opata podle svých mravů, protože mne už od nynějška mít nemůžete.“ Tehdy se zase vrátil ke své milé samotě a zůstával sám u sebe pod pohledem Nejvyššího svědka.
Po nějaké době v samotě se stal svatý muž proslulým svými ctnostmi i zázraky. Shromáždil mnoho lidí, aby sloužili

všemohoucímu Bohu. S pomocí Pána Ježíše Krista založil dvanáct klášterů a poslal do nich mnichy, kterým ustanovil opaty. Několik málo jich podržel u sebe, soudě, že se v jeho přítomnosti lépe vychovají. Již tehdy se stávalo, že vznešení a zbožní Římané přicházeli k Benediktovi a přiváděli mu své syny, aby je vychovával. Tak mu například svěřili své nadějné syny: Equitius syna Maura a patricius Tertullus syna Placida. Maurus byl mladík vynikající dobrými mravy a stal se pomocníkem svého učitele, Placidus byl ještě malý chlapec.

[1]Podle tradice se jedná o klášter ve Vicovaro (tehdy Vicum Varronis), ležící v oblasti mezi Subiacem a Tivoli, starobyle nazývaný sv. Kosimát nebo klášter sv. Kosmy a Damiána.

Zpěv po 2. čtení Srov. Mdr 3, 1.9

Duše spravedlivých jsou v Boží ruce * a nedotkne se jich utrpení.
V. Ti, kdo doufali v Pána, poznají pravdu, kdo byli věrní, setrvají u něho v lásce, * a nedotkne se jich utrpení.

3. čtení

Z promluvy papeže Benedikta XVI. na generální audienci 9. dubna 2008

Drazí bratři a sestry,
Chtěl bych dnes mluvit o svatém Benediktovi, zakladateli západního mnišství, a také patronovi mého pontifikátu. Začnu slovem svatého Řehoře Velikého, který o svatém Benediktovi napsal: „Muž Boží, který zazářil na této zemi tolika zázraky, neméně oslnil výmluvností, s níž uměl vyložit svou nauku“ (*Dial*. II,36). Velký papež napsal tato slova roku 592. Bylo to již 50 let po smrti svatého mnicha, který v paměti lidí stále žil a jeho dílo mělo zásadní vliv na rozvoj evropské civilizace a kultury. Nejdůležitější pramen o jeho životě představuje druhá kniha